www.fletnia-pana.pl
internetowy serwis fletniowy

Gibonus

Pracownia Instrumentów Muzycznych
ul. Kolejowa 30, 43-310 Bielsko-Biała,
tel.0-509 051017, tel/fax (0-33)4858897
office@gibonus.com www.gibonus.com

PIOSENKI

DO NAUKI GRY NA FLETNI PANA DLA POCZĄTKUJĄCYCH

"Pokochawszy młodą Syrinks, córkę bożka rzecznego Ladona, chodził za nią Pan po całych dniach i prosił, żeby została jego żoną. Nieszczęśliwa dziewczyna, nie mogąc pozbyć się natręta, westchnęła do bogów o pomoc; ci przemienili ją w trzcinę. Widząc to Pan poznał, że jest brzydki i było mu bardzo smutno. Usiadł wśród owej trzciny i płakał żałośnie. Wiatr zaś potrząsał trzciną rosnącą nad brzegiem strumienia i Panowi, zasłuchanemu w szum wiatru i szmer wody płynącej, zdawało się, że i roślina wydaje takie same dźwięki żałosne. Uciął z niej kilka łodyg, zrobił z nich siedem piszczałek nierównej długości, połączył je razem w jednym szeregu i tak powstała ulubiona fujarka pastusza, zwana syringą. Pan wygrywał na niej swe żale za piękną nimfą"

J. Parandowski , "Mitologia"

Dziś fletnia Pana nie jest już tylko instrumentem pasterskim. Można ją spotkać u zespołów grających na ulicach miast oraz w obsadzie orkiestr, z którymi grają np. Georg Zamfir, Edward Simoni i Andreas Gmelin. Na popularność fletni wśród profesjonalnych instrumentalistów jak i amatorów wpływ ma prosta budowa instrumentu, niespotykana barwa dźwięku, oraz nieskomplikowana technika gry, co jest szczególnie ważne dla początkujących muzyków.
Przedstawione w tej książeczce najpopularniejsze polskie piosenki zapisane zostały tak, aby początkujący instrumentalista mógł je swobodnie zagrać. Celowo nie użyto tu zapisu nutowego, który z pewnością dla większości początkujących nie jest znany.

6. O MÓJ ROZMARYNIE

2 2 2 2 5 4 3 4 3 2
O mój roz - ma - ry - nie, roz - wi - jaj się !

6 6 6 6 9 8 7 8 7 6
O mój roz - ma - ry - nie, roz - wi - jaj się !

6 6 6 6 7 6 5 4 3 4 5 4
Pój - dę do dziew - czy - ny, pój - dę do je - dy - nej,

3 4 5 6
za - py - tam się.

6 6 6 6 7 6 5 4 3 4 5 4
Pój - dę do dziew - czy - ny, pój - dę do je - dy - nej,

3 4 3 2
Za - py - tam się.

A jak mi odpowie: - Nie kocham Cię,
A jak mi odpowie: - Nie kocham Cię,
Strzelcy maszerują, ułani werbują,
Zaciągnę się.

JAK GRAĆ PIOSENKI.

Przedstawione tu sposoby nauki gry są raczej niespotykane. Należy wypróbować oba warianty, a następnie wybrać jeden i zgodnie z jego wskazówkami rozpocząć naukę gry.

Wariant 1.
Na początku musimy nanieść ołówkiem na naszą fletnię numery rurek, tak jak na rysunku 1.

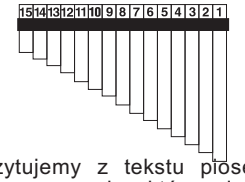

Następnie odczytujemy z tekstu piosenki numery, które odpowiadają numerom rurek, w które należy zadąć. Wadą tego sposobu jest to, że przed każdym dźwiękiem fletnię trzeba odsunąć od ust, aby sprawdzić numer rurki. Niedogodność ta mobilizuje nas jednak do szybkiego opanowania pamięciowego gry danej piosenki.

Wariant 2.
Ten sposób gry będzie polegał na odczytywaniu numerów rurek odbijających się w lustrze, przed którym stoi grający. Numery nanosimy na fletnię ołówkiem zgodnie z rysunkiem 2.

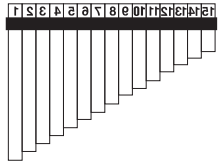

4. PRZYBYLI UŁANI POD OKIENKO.

4 4 5 6 6 4 3 4 5 4
Przy - by - li u - ła - ni pod o - kien - ko,

6 6 7 8 8 7 6 7 8 5
Przy - by - li u - ła - ni pod o - kien - ko.

8 8 7 6 6 4 3 4 5 6
Stu - ka - ją, pu - ka - ją, puść pa - nien - ko,

7 7 5 8 8 4 3 4 5 4
Stu - ka - ją, pu - ka - ją, puść pa - nien - ko.

O Jezu, a cóż to za wojacy,
O Jezu, a cóż to za wojacy,
Otwieraj, nie bój się, my czwartacy (bis)

1. W MUROWANEJ PIWNICY.

8 5 5 4 3 4 5
W mu - ro - wa - nej pi - wni - cy

8 5 5 4 3 2 1
Tań - co - wa - li zbój - ni - cy.

1 2 3 2 3 4 5
Ka - za - li se pi - knie grać,

3 5 5 4 3 2 1
I na nóż - ki spo - zi - rać.

2. STOKROTKA

4 1 1 6 6 4 4
Gdzie stru - myk pły - nie z wol - na,

4 1 1 4 4 3
Roz - sie - wa zio - ła maj,

3 2 2 3 3 2 2
Sto - kro - tka ro - sła pol - na,

2 1 1 2 2 1
A nad nią szu - miał gaj,

1 2 3 4 5 6 4
Sto - kro - tka ro - sła pol - na,

6 5 5 2 3 4
A nad nią szu - miał gaj.

W tym lesie tak ponuro,
Że aż przeraża mnie,
Ptaszęta za wysoko, (bis)
A mnie samotnej źle. (bis)

3. KAROLINKA

4 4 1 6 4 1
Po - szła Ka - ro - li - nka

4 4 3 2 1
Do Go - go - li - na,

6 6 6 6 6 7
A Ka - rli - czek za nią,

5 5 5 5 5 6
A Ka - rli - czek za nią,

4 4 5 5 4
Z fla - sze - czką wi - na.

Szła do Gogolina,
Przed się patrzyła,
A ni się na swego,
Synka szykownego
Nie obejrzała.

Numery te, jak widać, napisane są odwrotnie dlatego, że w lustrze zobaczymy je tak, jak powinny wyglądać. Tekst piosenki dobrze jest umieścić blisko lustra, aby nasz wzrok nie musiał pokonywać zbyt dużej odległości między nim a lustrem. Zaletą tego sposobu jest to, że możemy grać daną piosenkę bez odrywania ust od instrumentu.
Proponowane piosenki podzielone zostały na sylaby. Zwykle jednej sylabie odpowiada jeden dźwięk oznaczony numerkiem. Tak więc nauka gry polegać będzie niejako na sylabizowaniu danej piosenki zastępując tekst dźwiękami fletni. Gdy opanujemy już grę z tekstem, to możemy próbować gry pamięciowej, a i gdy ten sposób opanujemy, możemy zmazać numery z instrumentu.

UWAGI :

1. Chronić fletnię przed zbyt dużymi różnicami temperatury i wilgotności, gdyż może to spowodować rozstrojenie się instrumentu lub trwałe jego uszkodzenie.

2. Nie naciskać dolnych zaślepek.

5. HEJ SOKOŁY

2 4 2 4 6 6 5 4
Hej, tam gdzieś znad cza - rnej wo - dy,

3 5 3 5 7 7 6 5
Sia - da na koń Ko - zak mło - dy,

2 4 2 4 6 6 5 4
Czu - le że - gna się z dzie - wczy - ną,

6 6 6 5 4 3 2 4 2 2
Je - szcze mi - lej z U - kra - i - ną.

ref.

4 4 6 6 5 4
Hej, hej, hej so - ko - ły,

8 8 8 8 8 9 8 7 6 5
O - mi - jaj - cie gó - ry, la - sy, do - ły,

2 4 2 4 6 6 5 4
Dzwoń, dzwoń, dzwoń dzwo - ne - czku,

6 6 6 5 4 3 2 4 2 2
Mój ste - po - wy sko - wro - ne - czku.

Wina, wina, wina dajcie,
A jak umrę pochowajcie,
Na zielonej Ukrainie,
Przy kochanej mej dziewczynie.

TECHNIKA GRY.

Zacznijmy od ułożnia instrumentu: fletnię przykładamy do ust, tak aby rurki znajdowały się pionowo, dłuższe po prawej, krótkie po lewej stronie. Prawa dłoń trzyma dłuższe rurki za ich dolną część, lewa dłoń utrzymuje fletnię na poziomie rurek krótkich. Rurka, w którą chcemy zadąć powinna tylko lekko dotykać dolną wargę, tak aby nie powodować zbędnego tarcia w czasie przesuwania instrumentu. Aby wydobyć dźwięk należy górną wargą skierować strumień powietrza w głąb rurki. Wydobycie czystego dźwięku jest kwestią wprawy. Inaczej wydobywa się tony niskie, a inaczej wysokie, ale każdy musi sam do tego dojść. Tak więc wydobycie dźwięku to pierwszy etap nauki gry. Gdy już zostanie opanowany możemy przejść do ćwiczenia interwałów, czyli odległości między dźwiękami. Na początku trudno jest trafić w odpowiednią rurkę, szczególnie, gdy odległość między dźwiękami jest duża. Dobrym ćwiczeniem interwałów jest powtarzanie dwu lub trzech dźwięków znacznie od siebie oddalonych przez kilkanaście minut. Nie należy tego ćwiczenia lekceważyć, gdyż umiejętność szybkiej zmiany dźwięków jest podstawą gry na fletni Pana. Trzecim etapem nauki gry na fletni jest modulacja dźwięku, czyli zmiana natężenia i barwy dźwięku. Najbardziej przydatny jest tu efekt wibrato, czyli drżenie i kołysanie dźwięku, który możemy osiągnąć przez poruszanie górną wargą tak, aby nieznacznie zakryć otwór rurki. Efekt ten można osiągnąć także przez lekkie poruszanie językiem podczas gry, lub lekkie poruszanie całym instrumentem. Innym przydatnym efektem może być staccato, czyli krótki, oderwany dźwięk. W początkowej fazie nauki gry na fletni Pana musimy także opanować umiejętność wydobywania półtonów. Na fletni można każdy dźwięk obniżyć o pół tonu. Aby to uczynić należy w trakcie wydobywania dźwięku odchylić dolną część instrumentu od siebie o ok. 30°. Górna część fletni nadal pozostaje przy ustach.